ePublishing

Byzantina Symmeikta

Vol 29 (2019)

BYZANTINA SYMMEIKTA 29

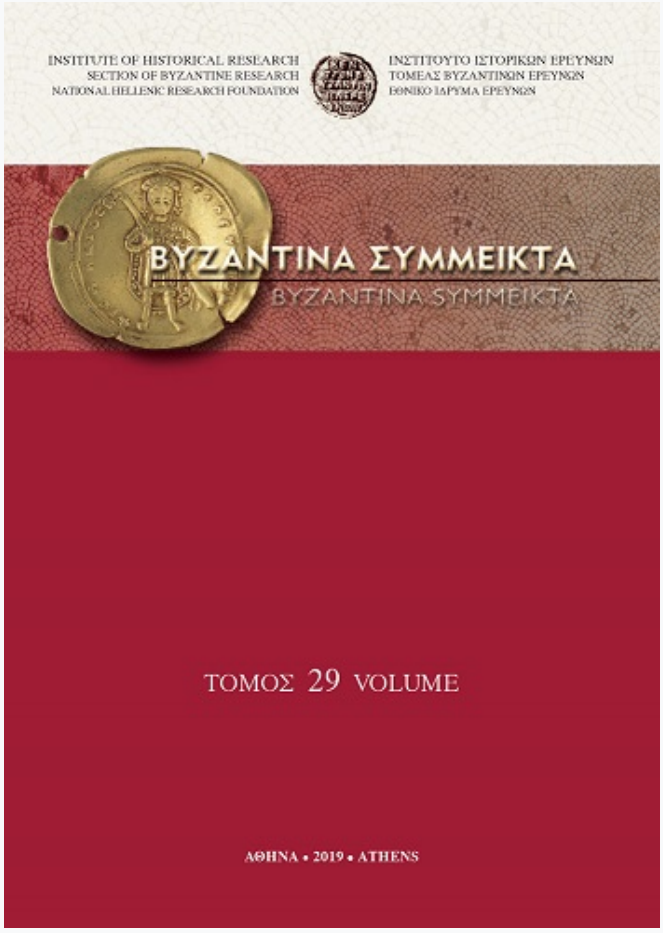

Βιβλιοκρισία:Eustathios of Thessalonike Commentary on Homer's Odyssey, edited by E. CULLHED. Volume I. On Rhapsodies A-B [Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Byzantina Upsaliensia 17], Uppsala 2016

Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

doi: 10.12681/byzsym.22042

Copyright © 2019, Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

To cite this article:

ΛΑΜΠΑΚΗΣ Σ. (2019). Βιβλιοκρισία:Eustathios of Thessalonike Commentary on Homer's Odyssey, edited by E. CULLHED. Volume I. On Rhapsodies A-B [Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Byzantina Upsaliensia 17], Uppsala 2016. *Byzantina Symmeikta*, *29*, 475–476. https://doi.org/10.12681/byzsym.22042

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 12/10/2024 10:21:19

Eustathios of Thessalonike Commentary on Homer's Odyssey, edited by E. Cullhed. *Volume I. On Rhapsodies A-B* [Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Byzantina Upsaliensia 17], Uppsala 2016, σελ. XXX+58*+472. ISBN 978-91-554-9682-1

29 ἀκριβῶς ἔτη μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς μνημειώδους ἔκδοσης τῶν Σχολίων τοῦ Εὐσταθίου στὴν *Ἰλιάδα*[1] κυκλοφορεῖ ὁ πρῶτος τόμος τῶν ἀντιστοίχων Σχολίων τοῦ ἴδιου βυζαντινοῦ λογίου στὶς δύο πρῶτες ραψωδίες τῆς *Ὀδυσσείας*, σὲ κριτικὴ ἔκδοση ἀπὸ τὸν E. Cullhed.

Τὸ βιβλίο βασίζεται στὴν διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ συγγραφέα[2]. Προτάσσονται βραχυγραφίες καὶ βιβλιογραφία (σσ. X-XXX), καὶ ἀκολουθεῖ ἐκτενὴς εἰσαγωγὴ (σσ. 1*-57*), διαρθρωμένη σὲ δύο ἑνότητες. Στὴν πρώτη (σσ. 1*-33*) προσδιορίζεται ἡ φύση τοῦ σχολιαστικοῦ ἔργου τοῦ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης καὶ ἐξετάζονται οἱ συνθῆκες καὶ οἱ προϋποθέσεις σύνταξης καὶ χρήσης του: οἱ *Παρεκβολὲς* στὴν πραγματικότητα εἶναι ἐκτενεῖς ἀνθολογίες ταξινομημένες ὄχι κατὰ θέμα, ὅπως π.χ. ὁ Στοβαῖος, ἢ ἀλφαβητικά, ὅπως τὰ Ἐτυμολογικά, ἀλλὰ μὲ βάση τὶς ἴδιες τὶς ὁμηρικὲς ραψωδίες. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἔργου εἶναι ἡ συγκέντρωση εὐρύτατου ὑλικοῦ, ὥστε μέσω αὐτοῦ νὰ κατευθυνθεῖ ὁ ἀναγνώστης σὲ μία γόνιμη ἀνάγνωση τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν. Ἡ συλλογὴ τῶν

1. M. van der Valk, *Eustathii archiepiscopi Thessalonicensis commentarii ad Homeri Iliadem pertinentes*, τ. 1-4, Leiden 1981-1987.

2. Ὡς προάγγελος κατὰ κάποιον τρόπο τῆς ἔκδοσης εἶχαν ἐν τῷ μεταξὺ δημοσιευθεῖ τὰ ἄρθρα toy Id., The Autograph Manuscripts containing Eustathius's Commentary on the Odyssey, *Mnemosyne* 65 (2012), 445-461 καὶ Editing Byzantine Scholarly Texts in Authorised Manuscripts: The case of Eustathius of Thessalonike's *Parekbolai on the Odyssey*, στὸν τόμο *The Art of Editing Medieval Greek and Latin: A Casebook* [Studies and Texts 203], Edited by E. Göransson – G. Iversen – B. Crostini, – B. M. Jensen – E. Kihlman – E. Odelman, and D. Searby, Toronto 2016, 72-95.

σχολίων ἔγινε σταδιακά, καὶ τὸ ἔργο τὸ συνέταξε ὁ Εὐστάθιος ἀνταποκρινόμενος σὲ παρότρυνση τῶν μαθητῶν του, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονταν ἐπιφανεῖς λόγιοι. Ἡ ἀρχικὴ σύνταξη προσδιορίζεται στὴν Κωνσταντινούπολη, μεταξὺ 1168 καὶ 1175, ἀλλὰ ὁ Εὐστάθιος συνέχισε τὴν ἐπεξεργασία καὶ στὰ χρόνια τῆς ἐπισκοπικῆς του θητείας στὴν Θεσσαλονίκη. Στὴν δεύτερη ἑνότητα (σσ. 35*-57*), περιγράφονται τὰ χειρόγραφα ποὺ παραδίδουν τὸ ἔργο, ἐξετάζονται οἱ μεταξύ τους σχέσεις καὶ παρουσιάζεται ἡ ἐκδοτικὴ μέθοδος ποὺ ἀκολουθήθηκε. Τὰ χειρόγραφα Paris. Gr. 2712 (=P) καὶ Marc. Gr. 460 (=M), ποὺ χρονολογοῦνται πρὸς τὰ τέλη τοῦ 12ου αἰ., χαρακτηρίζονται authorial μὲ τὴν ἔννοια ὅτι εἶναι αὐτόγραφα τοῦ Εὐσταθίου ἢ τουλάχιστον γράφτηκαν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία του. Πέντε ἀκόμα μεταγενέστερα χειρόγραφα προέρχονται ἀπὸ τοὺς κώδικες P καὶ M καὶ κρίνονται ὡς eliminandi. Περιγράφονται καὶ οἱ ἑπτὰ κώδικες ποὺ παραδίδουν ἐκτενῆ ἀποσπάσματα τῶν σχολίων, καθὼς καὶ ἡ πρώτη ἔντυπη ἔκδοσή τους (Ρώμη 1549).

Ἡ ἔκδοση τοῦ κειμένου τῶν σχολίων (σσ. 1-471) συνοδεύεται ἀπὸ ἀγγλικὴ μετάφραση (στὶς μονὲς σελίδες, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ πρωτότυπο). Ἐπίσης παρατίθενται τρία ὑπομνήματα: τὸ κριτικὸ ὑπόμνημα, τὸ ὑπόμνημα τῶν ὁμηρικῶν καὶ ἄλλων χωρίων ποὺ σχολιάζονται ἀπὸ τὸν Εὐστάθιο, καὶ τὸ ὑπόμνημα τῶν πηγῶν καὶ τῶν παραλλήλων χωρίων, ποὺ εἶναι πλουσιότατο, ἀναλυτικότατο καὶ ἐκτείνεται καὶ στὶς δεξιὲς σελίδες, κάτω ἀπὸ τὴν μετάφραση.

Συνολικὰ πρόκειται γιὰ ἀξιολογότατη καὶ ἐπιμελημένη ἐργασία. Ἰδιαίτερα φροντισμένη εἶναι ἡ ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ δύσκολου τυποτεχνικὰ βιβλίου, τὸ ὁποῖο ἐντάσσεται στὴν καθιερωμένη ἐκδοτικὴ σειρὰ Studia Byzantina Upsaliensia, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Upssala. Μὲ τὸ βιβλίο ἔχουν τεθεῖ οἱ βάσεις γιὰ μιὰ σύγχρονη ἔκδοση καὶ τῶν Σχολίων τῆς Ὀδυσσείας, ἡ ὁποία ἐλπίζουμε ὅτι δὲν θὰ βραδύνει.

Στυλιανος Λαμπακης
ΙΙΕ/ΕΙΕ